

II. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE

Összesítve a 2000-ben regisztrált gyarapodást értékben megállapítható, hogy a költségvetésből és egyéb támogatásból elköltött összeg 90 millió forint volt, (ebből a kiadványcsere ellentételezése 34 millió forint) és az ajándék, csere és köteles-példány értéke megközelítette a 70 millió forintot.

A **könyvgyarapítási** keret az 1999-évihez hasonlóan 2000-ben is közel 19 millió volt, ebből 16 milliót használtunk fel, az 1999. évi maradványból 3.1 milliót, az ODR támogatásból pedig 5 millió forintot. Összesen tehát 24 millió forintot fordítottunk könyvvásárlásra. A beszerzés módját, eredetét, összetételét tekintve az arányok kissé módosultak: első a vétel, második a csere, harmadik az ajándék, utolsó a kötelespéldány. Származási helyüket tekintve 2000-ben a könyvek 53,4 %-a volt hazai, 46,6 %-a külföldi eredetű.

Vétel útján 4 764 kötet érkezett be, ebből 1 374 volt a külföldi és 3 390 kötet a belföldi, ami a gyarapodás közel 41 %-át teszi ki. A vételi keret jórészt a glasgow-i John Smith & Sonnál és a wiesbadeni Harrassowitz-cégnél kötöttük le 10-10 % engedménnyel, ami ellensúlyozta a forintleértékelést és a bankköltséget. Új szállítóként az olasz Casalini Librit (Milano), illetve a francia Harmattan kell említeni. A Voltaire Foundation (Oxford), a bécsi Minerva és a müncheni K.G. Saur elsősorban a folyamatos rendeléseket szállította.

A magyar anyag beszerzésére a Könyvtárellátó Kht-val kötöttünk az idén is szerződést. Számatalan kiadvány azonban nem kerül a Könyvtárellátó látókörébe, illetve számos művet igen kevés példányban szerez be, így a fontos kiadványok 1/3-ának beszerzése igen sok munkát igényelt.

2000-ben a tavalyihoz hasonló számú, összesen 3 624 kötet periodikum került állományba. 41 új folyóirattal bővítettük a külföldi rendelésünket, bár anyagi okokból sem az új **folyóiratokat**, sem az előző évben újrarendelt folyóiratok hiányzó évfolyamait nem tudtuk megrendelni. A Swets cégnél érvényben lévő rendelések száma 483-ra növekedett. A kötelespéldány elmaradása után a magyar folyóiratok szerzeményezése megnyugtatóan rendeződött 2000-ben: vásároljuk, vagy tisztelet-példányként szerezzük meg a szükséges magyar folyóiratokat.

Az állományba vett folyóiratok szakmegoszlási képe nem mutat szignifikáns eltérést az előző években kialakultéhoz viszonyítva. A beérkezett anyag 78 %-a humán- és társadalomtudományi szakterületet érint.

A **nemzetközi kiadványcsere** továbbra is az állománygyarapítás jelentős forrása volt. 71 ország 1 085 intézményével álltunk kapcsolatban.

2000-ben nyugati cserepartnereinktől összesen 822 könyvet kértünk Ennek jelentős részét a Deutsche Forschungsgemeinschaft-tól, a British Library-től és a Library of Congress-től.

Kelet-európai partnereink közül a legtöbb könyvkérést az orosz partnereinkhez juttattuk el. A további kérések: a szerb, a lengyel, a román, a cseh, a szlovák, a szlovén, az ukrán és a macedóniai partnerekhez irányult.

Cserepartnereinktől 2000-ben a beérkezett könyvek kötetszáma csökkent: 2 317 kötet volt, ebből állományba került 2 146 kötet 17.877.827 forint értékben. A folyóirat csere keretében 2 352 kötet érkezett be 39.789.490 forint értékben. A nagy-arányú csere-reviziós munkálatok következtében 38,5 %-kal több cserefolyóiratot reklamáltunk 2000-ben, mint 1999-ben. Ugyanennek következtében a címjavítások és törlések száma is ugrásszerűen növekedett.

Ebben az évben az **ajándék** valamivel kevesebb volt, mint tavaly: 887 kötet érkezett be, ami a gyarapodás 10,7 %-a (tavaly 12,8 %). Legfontosabb ajándékpартnereink a következő intézmények voltak: a Francia Intézet, a Volkswagen-Stiftung, Soros-Alapítvány, a Közép-Európa Egyetem. Érkezett ajándék több akadémiai intézettől, kulturális intézménytől, a Miniszterelnöki Hivaltól. Az akadémiai intézetek közül eddig csak az MTA Politikai Tudományok Intézete küldte be kiadványait, de az akadémiai intézetekhez és szervezetekhez írt decemberi körlevél nyomán, melyben kiadványaik egy-egy példányának rendszeres beküldését kérte könyvtárunk, egyre több intézet tesz eleget ennek a kérésnek. 373 kötet ajándék folyóiratot vettünk állományba, valamint 10 új folyóiratot kaptunk ajándékba.

2000-ben a tavalyinál kevesebb könyv **duplum- és fölőspéldány** kijáánlására került sor. Jegyzéken kívül igényeltek 403 kötet könyvet a helyszínen válogató könyvtárosok, így összesen 666 kötetetadtunk át; a legtöbb könyvet az ELTE BTK Keleti Szlav és Balti Filológia tanszéke vitte el, több könyvet igényelt a Magyar Földrajzi Társaság, az ELTE Román Filológiai Tanszéke, a Petőfi Irodalmi Múzeum, a pécsi JPTE Nyelvtudományi Tanszéke. A szakrend szerint szerkesztett, kinyomtatott 1/2000. számú jegyzék kiküldésére csak idén fog sor kerülni. Tervezzük a jegyzék elektronikus úton történő postázását is. 2000-ben 1 magyar és 1 külföldi folyóiratokat tartalmazó duplumjegyzékünk került fel a KATALIST-ra. A magyar jegyzék címeinek 60 %-ára, a külföldi jegyzék címeinek 47 %-ára volt igény más intézmények részéről.

Az alapgyűjtemény szerzeményezési munkájához kapcsolódik a **különgyűjtemények** állománygyarapítási tevékenysége.

A **Kézirattár** állománya 2000-ben kizárólag **ajándék** útján gyarapodott többek között az alábbi anyagokkal:

- A Tasner családtól a Széchenyi hagyaték átadásával kapcsolatos anyag;

- Széchenyi István 1858-ban kelt levele az Akadémiának - korabeli másolat;
- Borzsák István és Gyarmati István akadémikusok kéziratái és személyi iratai;
- Pilinszky János hagyatékának kiegészítése Wiener Páltól (Párizsból);
- Gaál László orientalistától perzsa, török költők fordítása és életrajza;
- Schwarz Elemér egyetemi tanár előadásainak kézirata;
- Az Elischer családtól színes fotómásolatok Goethe kortársaival kapcsolatosan;
- Salacz Gábor történész hagyatéka.

Az év során 97 disszertációt kaptunk a Doktori Tanácstól.

A Kézirattár összesen 800.900.- forint becsértékben gyarapodott 2000-ben.

A **Régi Könyvek Gyűjteménye** a Pro Bibliotheca Alapítvány bevételeiből három régi könyvet vásároltunk 23.000 forint értékben, mindhárom magyar nyelvű és magyar nyomda terméke. Ajándékként a Központi Antikváriumtól kaptunk egy ösnyomtatványt (Johannes de Lapide: *Resolutorium dubiorum circa celebrationem missarum occurrentium*. Strassburg: Johann Grüninger, c. 1498-1500.), valamint Borzsák István akadémikustól egy régi könyvet (Seneca: *Opera omnia*. Antverpiae, 1652.). E két ajándékkönyv becsült értéke: 215.000. forint.

A **Keleti Gyűjtemény** 2000-ben összesen 461 művel (511 kötet) gyarapodott, ebből vétel 167, értéke 1.515.794 forint. Ezen kívül 4 új folyóirattal nőtt az állomány. A jelentősebb szerzemények között van:

- a Bonnban elhunyt ismert indológus, László Ferenc könyvtára, mely több mint 2 100 kötetet tartalmaz;
- Delitzsch: *Sumerisches Glossar* (Leipzig, 1914) c. munkája - egy leideni sumerológus, B.A.van Proosdij bejegyzéseivel;
- a százegy kötetes *Narthat Kanjur*, az indiai Lokesh Chandra, az MTA tiszteleti tagja ajándéka (a tibetisztika szakirodalma).

A **Mikrofilmtár** állománya 778 művel gyarapodott. Ebből 580 mű saját előállításban készült, 116 ajándék és 92 francia disszertáció. A gyarapodás becsértéke összesen 962.730 forint.

1. Évi gyarapodás, állomány 2000. december 31-én (mű)

Dokumentum	Állomány 1999.dec. 31-én	1999. évi gyarapodás	2000. évi gyarapodás	Törlés	Állomány 2000.dec. 31-én
Könyv	1 090 288	7 689	8 253	-	1 098 541
Periodika	330 758	3 651	3 524	1	334 281
Kézirat	706 716	2 620	121	-	706 837
Mikrofilm	30 926	978	788	-	31 714
Hangzó	-	-	2	-	2
Videó	4	4	1	-	5
Elektronikus	70	70	39	-	109
Összesen	2 158 762	14 938	12 728	1	2 171 489

2. Gyarapodás szakok szerint (%)

Szakcsoport	Könyv		Periodika	
	1999	2000	1999	2000
001 kutatásszervezés	-	-	-	-
0.2 általános művek, vallástörténet	8,8	8,9	12,5	11,5
1 filozófia, pszichológia	5,1	6,0	2,3	3,5
3 társadalomtudományok	10,8	12,8	14,9	14,1
5 természettudományok	4,6	5,2	18,8	19,8
6 alkalmazott tudományok	2,3	4,1	2,1	2,1
7 művészetek	4,3	5,0	3,3	2,8
80 nyelvtudományok	8,5	8,6	14,1	13,5
809 orientalisztika	12,7	4,7	12,2	11,7
82 irodalomtudomány, szépirodalom	22,4	26,5	9,8	10,5
9 földrajz, régészet, történettudomány	20,5	18,2	10,0	10,5
	100 %	100%	100 %	100 %

3. Gyarapodás módja (könyvtári egység)

	Könyv		Periodika		Kézirat		Mikrofilm		Összesen	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Vétel	3 541	4 769	791	898	134	-	-	-	4 466	5 667
Csere	2 690	2 146	2 489	2 352	-	-	268	92	5 447	4 590
Kötelespld.	477	493	168	108	-	-	-	-	645	601
Ajándék	981	887	203	166	2 486	121	2	116	3 672	1 290
Saját előállítás	-	-	-	-	-	-	708	580	708	580
Összesen	7 689	8 295	3 651	3 524	2 620	121	978	788	14 938	12 728

4. Nemzetközi kiadványcsere forgalom (kötet, mikrofilmlap)

Kiadványfajta	Küldött		Érkezett	
	1999	2000	1999	2000
Könyv	1 290	1 608	3 213	2 317
Periodika	2 958	3 146	2 489	2 352
Mikrofilm	-	-	268	92

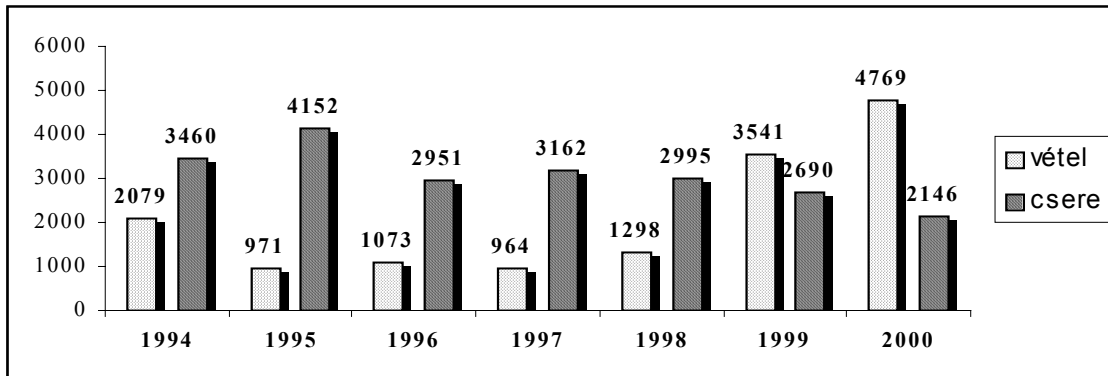
5. Nemzetközi kiadványcsere

Cserekapcsolatok 71 ország 1085 intézményével

Argentína	3	Kuba	2
Ausztrália	14	Lengyelország	47
Ausztria	38	Lettország	3
Azerbajdzsán	1	Libanon	1
Belgium	32	Litvánia	2
Bosznia	4	Luxemburg	2
Brazília	5	Makedónia	5
Bulgária	6	Málta	1
Chile	2	Mexico	2
Ciprus	1	Mongólia	2
Costa Rica	1	Nagy-Britannia	43
Cseh Köztársaság	15	Németország	133
Dánia	10	Norvégia	7
Dél-Afrikai Közt.	2	Olaszország	114
Egyiptom	2	Oroszország	19
Észtország	5	Peru	1
Fehéroroszország	1	Portugália	6
Finnország	24	Románia	33
Franciaország	55	Spanyolország	65
Görögország	13	Svájc	17
Hollandia	12	Svédország	19
Horvátország	24	Szingapúr	2
India	12	Szíria	5
Irak	2	Szlovákia	11
Irán	4	Szlovénia	5
Írország	5	Tadzsikisztán	1
Izland	2	Tajvan	1
Izrael	11	Törökország	12
Japán	76	Tunézia	2
Jordánia	1	Türkmenisztán	1
Jugoszlávia	17	Új Zéland	1
Kanada	12	Ukrajna	4
Kazahsztán	1	USA	88
Kína	2	Üzbegisztán	1
Kolumbia	5	Vatikán Állam	3
Koreai Köztársaság	3		

6. Könyvvásárlás és csere aránya 2000-ben (kötet)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
vétel	2 079	971	1 073	964	1 298	3 541	4 769
csere	3 460	4 152	2 951	3 162	2 995	2 690	2 146

7. Folyóiratvásárlás és csere aránya 2000-ben (kötet)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Vétel	1 122	922	659	538	455	791	898
Csere	3 145	2 750	2 839	2 516	2 564	2 489	2 352

